

KURJER LITIEWSKI

W WILNIE Sroda dnia 27 Listopada. V. S. ROKU 1806

S. PETERSBURG VS. d. 20 listopada. Z Bożej łaski My ALEXANDER pierwszy Imperator i Samowładca całej Rosyi etc. etc. etc. D. 3 terazniejszego miesiąca, przez rozwiązanie kochanej małżonki naszej, córkę darował nam Pan najwyższy nazwaną Elżbietę. Przesyłając serdeczne dziękunki Świętej Opatrzności jego za ten dar łaskawie udzielony, przekonani jesteśmy że wszyscy wierni poddani nasi będą dzielić z nami radość i wesele; i modlitwy swoje połączą za zdrowie nowo narodzonej i szczęśliwość. Przytém rozkazujemy, we wszelkich okolicznościach gdzie należy, mianować nowo narodzoną Wielką Xiężniczkę, Jey Imperatorską Wysockością i o tём wszystkich uwiadomić. Dan w S. Petersburgu d. 18 listopada roku 1806 panowania zaś naszego 6 roku. ALEXANDER.

Z Bożej łaski My ALEXANDER pierwszy Imperator i Samowładca całej Rosyi etc. etc. etc. Donosimy wiernym poddanym naszym W Manifestie naszym d. 50 sierpnia ogłoszonym wyświeciliśmy stan interesów naszych z rządem Francuzkim. W tём położeniu nieprzyjacielskiem, Prussy ieszcze były przegrodą między nami i Francuzami, którzy zastępowali różne kraie Niemieckie. Lecz ogień wojenny zapalił się prędko w państwach Fryderyka 5; po wielu niepowodzeniach dla niego i ważnych klęskach, teraz Nasze własne prowincye raniczne są zagrożone.

Rossyanom nawykłym kochać sławę oycyzny swoiey, i dla niej wszystko nieść w ofierze, dowodzić nie trze a, iak bardzo te okoliczności dzisiejszą wojnę uczyniły konieczną. Miecz z pobudki honoru dobyty na obronę zprzymierzeńców naszych, o iakże z większą słusnością zwrócony być powinien ku zachowaniu własnego u nas bezpieczeństwa. Wprzód niżeli wojenne czynności do granic naszych zbliżyć się mogły, zawczasu przedsięwzięliśmy wszelkie środki, zabiegając onym w zupełnej gotowości. Rozkazawszy w przyzwoitym czasie armii naszej wystąpić za granicę, poruczyliśmy teraz General Feld Marszałkowi Grafowi Kamieńskiemu najwyższą oney kommandę, ażeby dokazywał przeciw nieprzyjacielowi całą potęgą sobie oddaną.

Przekonani jesteśmy, że wszyscy wierni poddani nasi połączą z nami gorące modlitwy swoje do Pana Zastępów losem narodów i powodzeniem oręża władającego ażeby sprawiedliwe dzieło nasze przyjąć raczył pod wszechmocną opiekę, a zwycięztwo darrująca jego prawica i błogosławienstwo poprzedzały Rossyjskich rycerzów uzbroionych na pokonanie powszechnego nieprzyjaciela całej Europy.

Jesteśmy przekonani, że wierni poddani nasi pogranicznych Gubernii w terazniejszych okolicznościach naybardziej podwoją dowody przywiązania i gorliwej chęci dla dobra powszechnego; a nie

zgięci boiaźnią i próżném omamieniem, postępować będą statecznie drogą, na której do tychczas pod zastłoną prawa i mądrego rządu, zawsze znajdowali spokoyność, nienaruszoną własność, i uczestnikami byli ogólney całego państwa szczęśliwości.

Naostatek przekonani iestęmy, że wszyscy synowie oycyzny, ufając pomocy Naywyższego, waleczności woysk Rossyjskich, wiadomemu doświadczeniu ich wodza, oszczędzać nie będą żadnych ofiar i usiłowania, iakich miłość oycyzny i iey bezpieczeństwo potrzebować może. Dan w S. Petersburgu d. 16 listopada, roku 1806, panowania zaś naszego 6 roku ALEXANDER.

Minister interesów zagranicznych Andrzej Budberg.

GM. Pietrowski przyjęty do służby wyznaczony Szelem Kamczatskiego batalionu garnizonowego na mieyscu GM. Koszel w, który umieszcza się w armii-Półkownik Boissel został Szelem z półku morskiego, Leibgardyi Probrazeńskiej Kapitan Sokorew został Półkownikiem. Stabs Kapitan Tatiszczew Kapitanem. Leibgardyi Jzmayłowskiej Kapitan Licharkow Półkownikiem, Stabs Kapitan Kutnow Kapitanem. Znajdujące się na eskadrze Adryatyckiej bataliony od 3 pierwszych półków morskich, składac będą z półku morski. Podpółkownik Fnatów umieszczony w Tiraspolskim półku dragonii. Pruskiej służby Podporucznik Pertes przyjęty do Rossyjskiej z równą rangą. Półkownik Jurłow będzie kommandantem i batalionu Orenburskiego, Maior Micheiew 2. Półkownik Abrahamow umieszczony w Jamburgskim półku dragonii.

Zmarły Szeł Kaukazkiego półku grenadyerów GM Mamatkazin, świty Monarszey Podpółkownik Stube wymazani z rang listy. Półkownik Burdukow uważa się od służby dla zdrowia słabego. Oświadczone ukontentowanie Szełom półków. Starodubowskiego dragonii GM. Woinow, Twerskiego dragonii Półkownikowi Berdaiew Czuchniewskiego Kozaków Półkownikowi Bedraha, Narwskiego muszkietyerów GL. Rothof, 8 strzelców Półkownikowi Bielokopytow; kommandantom półków; Fanagorviskiego grenadyerów Podpółkownikowi Gelfreich, Nowgorodzkiego muszkietyerów Półkownikowi Mamachtin, za porządek i szykowność onych, iak zaświadczył General kawaleryi Michelson. Narwskiemu kommandantowi GM. Markłowskiemu za porządne utrzymanie szpitala polowego.

Za najwyższym rozkazem Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi Porucznikowi Alexemu Bonafalowi skarżącemu się na 3 departament Senatu, który onemu zwrócił z nadpisem skargę podaną na Miński sąd główny, o nie dozwolenie apellacyi na Dziśnieński sąd powiatowy, w sprawie Bonafala o pretensye sumowne z Dowmontem i Ososką. Imperator Jm: przeyrzawszy wyrok Senatu znalazł sprawiedliwym i

z prawami zgodnym; zatem prośba Boufała nie jest przyjęta.

LONDYN d. 30 października. Statek przybyły niedawno do Plymouth, przyniósł wiadomość następującą o eskadrze Francuzkiej Admirala Willaumetz. Powracała od brzegów Ameryki północnej do Judyi zachodniej, czyliż do portów Francuzkich niewiadomo, gdy ją spotkała d. 22 sierpnia nawałność straszliwa, która 26 statków z floty kupiecko Antylskiej zatopiwszy, okręta wojenne Admirala Strachan zepsute rozrzuciła po morzu. W okropnym zdarzeniu Francuzki Castor od 74 armat miał utonąć, człowieka żanego nie ratowano. Admiralski Foudroyant od 84 armat straciwszy maszty wbiegł do portu Hiszpańskiego Havany; 3 inne wiatrem uniesione chciały zawinąć do Amerykańskich. Jeden z nich Impetueux od 74 armat, gdy już brzegu był blizki, spotyka Bellonę i Belleisle od 74 armat z eskadry Strachana, szukające w tych stronach wodza od którego nie dawno się oddzieliły podczas burzy. Po krótkiej utarczce statek nieprzyjacielski pod Chesapeackbay wpada na piaski. Anglicy nie śmiejąc zbliżyć się do niego dla mielizny, posyłają fregatę Melampus, która okręt pali, lud zabiera. z inne okręta Francuzkie od naszych nie postrzeżone, uszły, iak słyhać, do Chesapeak lub Norfolk, dokąd pośpiesza Admiral Warren, ażeby zamknąć te porty. Willaumetz miał 8 okrętów liniowych; z tych Weteran Regulus, Cassart powr ciły do portów Francuzkich, 5 pozostałych z kilku fregatami na morzu Amerykańskim, los wyżej opisany.

Generał Miranda stanowiący w mieście prowincyi Hiszpańskiej Carracas, nazwanem Coro, dał odezwę następującą do mieszkańców Ameryki południowej. Don Franciszek Miranda Generał en chef armii Columbijskiej. Przyjaciele, współziomkowie. Stało się zażość waszemu życzeniu kilkakroć oświadczonemu; lądowałem w prowincyi Carracas, niosąc w ofierze krew i życie z największą radością dla waszey przysługi. Nigdy iak się zdaie, czas pomysłniejszy nie był do wykonania zamiarów wielkich. Rycerze wchodzący do składu wojska moiego, ze mną teraz przybyli, wasi są przyjaciele i rodacy; każdy z nich nieodmiennie postanowił, gdy każe potrzeba krew i życie poświęcić, pod zasłoną m rskiej potęgi narodu Brytańskiego, za wolność tego Indu i udzielnosc. O iak mi jest słodko myśleć i oświadczać, że przy dzielney pomocy Anglików Ameryka będzie niepodległą. Minedy 3 wieki od zawoiowania kraiu waszego przez Hiszpan w. Zyią iednak w sercach waszych oyczyste cnoty, i pamięć dawney swobody. Niewiinni Indyanie wybawicieli iak braci przyimiecie.

A iezeli Hollandya niegdys zrzuciła iarzmo Hiszpańskie, iezeli Szwaycarowie domowi Austryackiemu podlegać przestali; iezeli za czasów naszych, Ameryka północna z pod panowania Angielskiego na wolność wyszła; chociaż z wyliczonych narodów żaden nie miał nad 2 lub 3 dusz milliony: czemużbyście nie mogli doysć równego zamiaru Amerykanie, mający 16 mill. obywateli osiadłych w najsliczniejszey i nayobfitszey krainie okręgu ziemskiego. To wielkie dzieło w mocy jest waszey, połączcie się węzłem iedności braterskiej, a zniknie trudność wszelka. Czytacie co niegdys napisał Don Juan Viscardo S. J. do ziomków swoich, o przyszley ich wolności, gdy już S. mąż świat opuszczając, miał stanąć przed tronem Naywyższego.

Do tey odezwy przyłączony jest rozkaz, ażeby ludzie od lat 15 do 55 mający w obozach stawali, z kokardą każdy narodową; chorągiew Columbijska ma powiewać po wszystkich kościołach; odezwa Generala będzie czytana z ambon; terazniejsi urzędnicy kraiovi od Króla Hiszpańskiego i namiestników iego postanowieni, mają złożyć natychmiast urzędy swoje. Miasto Coro od Aruby jest oddalone na d. 1 drogi. Gubernator Hiszpański widząc niebezpieczeństwo czyni gotowość do odparcia naiezdników; mieszkańcom zalecił wziąć się do broni koniecznie; i naczey policzony będzie każdy w poczet stronników Mirandy, i śmiercią ukarany. Wodz zaś Columbijski z Coro pośpieszył do Aruba, chcąc w tém miejscu zgromadzić posiłki; i niemieszkaiąc uderzyć na dalszą okolicę.

Admiralicya nasza wielu nowym regimentom być kazala w gotowości do ruszenia w pole; słyhać iż Lord Moira główną kommendę otrzyma. Jany jest odgłos, że rząd Angielski traktuje teraz z Monarchą Szwedzkim, względem przyjęcia na żołd nasz 30 t. żołnierza lądowego; mówią także o podobney umowie z Xiążętami Meklenburgskimi. Maytków zaciągamy pilniey i daleko więcej niż w przeszle lata, Xiąże d Jorck naywyższy kommedant w armiach lądowych czynić zaczął wielkie odmiany i poprawy. 4 okręta liniowe posłano do Ameryki północnej dla zmniejszenia eskadry Strachana. Cochrane z Barbados wysłał okręt Elephant od 74 armat i korwetę, ażeby w Coro wspierały wyprawę Generala Miranda. Crawford otrzymał kommendę nad 2 regimentami, które płyną do Buenos Ayres, alboteż do Przygórk dobrej nadziei; z tey osady Beresford otrzymał znaczny posiłek. Lord S. Vincent odprowadziwszy eskadrę z Lisbony do Plymouth, złożył natychmiast kommendę naywyższą floty krążącej w kanale. Poseł korony Duński Wedel Jarlsberg, pożegnał Króla naszego, i wkrótce ma powrócić do Coppenhagi Jest wiadomość, że narod Murzynów dziś panujący na wyspie S Domingo, szuka naszey opieki.

MADRID d. 20 października. Xiąże Pokoju Generalissimus do tylu innych przydał ieszcze nową odezwę do urzędników kraiowych. Król, powiada, oświadcza przezemnie, iż w okolicznosci terazniejszey spodziewa się widzieć urzędników pracujących z gorliwością i pilnością nad zwyczaj większą; co każdy naylepiey okaże przy terazniejszym wybieraniu ludzi na dopełnienie wojska potrzebnych. Monarcha nie przestanie bez wątpienia na chęci i usiłowaniu pospolitým. Duchowieństwo mieszkańców wiejskich nakłaniać powinno ażeby się garneli pod chorągwie, bogatszych do czynienia ofiar nie skąpych na wojenne wydatki. Broń podnosimy dla powszechnego dobra; bez pieniędzy wojować nie podobno; trzeba więc użyć naydzielniejszych środków zapalając gorliwość narodową, ażeby zamiarom rządowym skutek odpowiadał. Pomnażając liczbę żołnierza ludem pospolitým, zapominać nie należy o wznieceniu starodawney waleczności i odwagi w sercach szlachty, gdyż idzie teraz o iey przywileie i honor korony... Nowa odezwa wrażenie większe uczyniła. Cel iednak przygotowania i wypraw niewiadomy, czytającym zwłaszcza pismo niżej umieszczone z Lisbony, które pokoy z Portugalczykami zwiastuje. Pieniądzy niedostatek w kraiu powszechny; wyrachowano dokładnie, iż w samey tylko prowincyi Mexico znayduie się 75 mill. Piastrów gotowiz-

zny, z 3 letniego dochodu zebranej.

LISBONA d. 1 października. Eskadra pod komendą Lorda S Vincent zostająca port nasz opuściła; poseł nadzwyczajny W. Brytańni i lord Rosslyn, dawniej Loughborough oddali się razem. W Ministerium swoim Regent Xiążę Brezylji żadnych odmian nie czynił. Aranio zarządzający departamentem interesów zagranicznych, usiłuje zachować pokój przyjaźni, i obojętność z Mocarstwami wojującemi.

BELGRAD d. 2 listopada. Kusany Ali odebrawszy od pełnomocnika Sułtańskiego Mohasil, i naczelnika Serwianów Czerny wiadome wezwanie, ażeby poddał naydalej w 15 d. twierdzę naszą, zwołał kazał natychmiast do twierdzy wyższej Kersylianów i Jańczarów, którym przeczytawszy obydwie listy, po długiej radzie za iednomyślną wszystkich uchwałą, dał odpowiedź; przedmowę zaś do rycerstwa swego miał następującą. Wierności i przywiązaniu waszemu. Ludzie waleczni, od lat wielu wniemem życie i władzę; wasza prawica i dzielność z tak wielu przygod szczęśliwie wyprowadziła wodza waszego ostatnie iż mu grozi niebezpieczeństwo, i czegożbym się obawiał przy was? Chlebem, iaryną, solą na rok cały opatrzona jest twierdza; drew braknie i mięsiwa; nie lękajcie się niedostatku. Mamy wiele koni w mieście, z dachów opał mić będziemy. Prózne i obłudne są nieprzyjaciół naszych obietnice, doświadczonego słuchajcie. Mohasil i Czerny w imieniu Sułtana przyrzekają tak wiele żeby nas łatwo zgubili. Brońmy się więc iednomyślnie do ostatniej krwi kropli, zachować twierdzę, lub zagrzebać się w rozwalinach nieodmienne postanawiam.

Na te słowa okrzykneli wnet wszyscy; niech żyje wódz nasz Kusany Ali, umierajmy z nim; albo ta twierdza wiernie Sułtanowi będzie dochowaną. O tey uchwale niemieszkaiąc doniesiono Jańczarom niektórym w niższej twierdzy pozostałym przez kommanderującego Agę, iż iesliby ważyli się bramę otwierać Serwianom, śmiertelny wyrok usłyszą. Jańczarowie po krótkim odporze dali się nakoniec namówić do przedłużenia obrony Belgradu; nie tają iednak bynajmniej iż radzi widzieć będą los miasta rychło rozstrzygniony. Kersylianom więcej ufając Kusany Ali, trzyma ich w twierdzy wyższej, opatrnie żywnością, żołąd płaci; Jańczarom podczyrzany ledwie półowa dochodzi, ztąd Czerny ma nadzieję prędkiego podbicia twierdzy. Odpowiedź przysłana do obozu, zawiera oświadczenie wodza Tureckiego, iż bronić się chce do upadłej.

Przed kilku d. Czerny mając z sobą namiestnika Milloia, kilku Officyerów, i dywizyą gwardyi swojej, przybył do domn kwarantanny Austryackiej pod Semlinem, iadł obiad, i wkrótce do siebie powrcił, rozmawiała z nim starszyzna Austryacka, urzędnicy cywilni, wielu znacznych obywatelów; ludu zaś pospolitego tłum był tak wielki, że musiano bramy zamykać; każdy ubiegał się do widzenia męża wsławionego; odzienie na nim Tureckie pospolite; Milloia i Officyerowie mieli ubiory kosztowne. Mohasil nic nie sprawiwszy pod Belgradem, odjechał z naczelnikiem Serwianów, i 800 iazdy do Semendryi, gdzie ma zabawić, dopóki twierdza nasza i Sabacz oddane nie będą ludowi Chrześciańskiemu.

HAGA d. 6 listopada. GL. Berenger dawniej Gubernator osady Surinam, który z Angielskiej niewoli powróciwszy, rok cały w areszcie zostawał, usłyszał nakoniec werok sądu wojskowego; traci stopień swój w armii, nznany niezdatnym do służby

nia krajowi, ponieważ w bronieniu osady powierzonej nie dopełnił, co mu powinność kazała poddać się nieprzyjaciółom bez odporu prawie.

PARYZ d. 2 listopada. Z pism Angielskich odebraliśmy wiadomość o obrótach mniej pomyslnych Admirała Willaumetz. Okręt jego Patriote od 74 armat nawalnością oderwany trafił d. 2 Września do Delavary; Foudroyant, Eole Impetueux schroniły się do Hampton w odnodze Chesapeake, z 2 fregatami. Od korsarzów naszych wiadomość mamy, że Admirał Duckworth niedawno z Plymouth wysłany do Sycylii srogą nawalnością wytrzymał; okręt Atlas od 74 armat straciwszy maszt musiał do portu powracać; niektóre statki przewozowe zostały uszkodzone; sam Duckworth z wielo innemi, na których znajduje się żołnierz lądowy, oparł się nawalnościom, wyszedł z odnogi Biskaickiej, i pośpieszył przez Gibraltar na miejsce przeznaczone.

WIEDEN d. 22 listopada. Cesarz Graffa Lodron Laterano podniósł do stopnia aktualnego tajnego konsyliarza; który zwyczajną przysięgę wierności przed Monarchą wykonał. Zostali Szefami regimentów, pieszego Thuru GL. Simbschoen; pieszego Auspach GL. Mitrowski; pieszego Riese GL. Zach, kirysyerów Nassau GM. Sommariva. Przytém wielu Półkowników, Podpółkowników, i Majorów rangę wyższą otrzymało w armii, inni uwolnieni od służby z pensyą GM. Vasquez umarł.

Gazeta dworska o czynnościach wojny Prusko Francuzkiej donosi co następuje. Napoleon obeyrzawszy Spandau zalecił G. inżynierów Chasseloup opatrzyć twierdzę ażeby długie oblężenie wytrzymać mogła. Opisywać nie trzeba fortyfikacyi, magazynów, innych gmachów publicznych, które wielkim nakładem zbudowali Monarchowie dawniejsi. Maki, zboża, ammuniyi, armat znaleziono niemało. Kommandant mógł bronić się długo, lecz nie odebrał na to rozkazu od zwierzchników, przeto żadney gotowości nie było; dział nawet do batteryi nie sprowadzono. Gdy X. Henlohe z Magdeburga ciągnął do Stettina, pod Zehdenick regiment dragonii Królowey potkał się z iazdą nieprzyjacielską, mężnie walczył, i samey tylko liczbie ustąpił. Murat prowadzący wojsko Francuzkie przez kraj Meklenburgski d. 6 listopada ostrzedz kazał Senat Hamburgski, ażeby Pruskim żołnierzom, gdy zechcą, wnieść do miasta nie dopuszczał, używając nawet mocy przeciw gwałtowi; w przeciwném zdarzeniu obywatele smutnych dla siebie skutków oczekiwać powinni, to jest rabunku żołnierskiego. Senat uzbroił milicyą, osadził przedmieścia; iednak d. 7 nikt ieszcze nie ukazał się pod murami.

X. Brunświcki Oels i GL. Blucher po bitwie Auerstaedt wychodząc z Saxonii zgromadzili do 25 t. żołnierza; z tym ludem wkroczywszy do kraju Meklenburgskiego, naostatek staneli pod Lubeck, miastem wolnym w Rzeszy i Anzeatyckiem. Niewiadome są dokładnie szczegóły przypadków zasłych w tey okolicy. To pewna iż nieprzyjaciel w przewyższającej liczbie d. 6 zwiodł bitwę; iak wielu poległo Prussaków i Francuzów, wiele jest ranionych, obłąkanych z obustron, iak wiele dział zdobyto i stracono nie wiemy; powiadaią drudzy, że nieprzyjaciół 6 t. z 3 wodzami w niewolę zabrali. Po rozprawie zaś do miasta szturmem weszli; domyślić się bardziey niż opisywać można okropne skutki wtargnienia podobnego. GL. Blucher zgromadziwszy lud swój, daley ciągnie, za którym następuje Murat, i w tey okoliczności podobno

dał przestrożę wiadomą Senatowi Hamburgskiemu. Prussacy w odwrocie na Ratzeburg mężnie walczyli.

D. 5 listopada żołnierze Francuzki przez kraj Mekleuburski ciągnący, pod Stockelsdorf spotkał podjazd Duński, dla strzeżenia granic własnych w tym miejscu postawiony. Między dwoma stronami przyszło do rozprawy; już krew przelaną być miała; lecz porozumiano się wkrótce, obie strony po wzajemnym przeproszeniu, odeszły w swoją drogę spokojnie.

LIPSK d. 31 października. Nasz magistrat uwiadomił obywateli, iż zamiast żądanych 72 t. łokci sukna na Oficyerskie mundury dla Francuzów, dostarczyć trzeba 90 t. Wydany jest przepis, co każdy gospodarz żołnierzowi u niego kwatrującemu iedzenia i napoju dostarczać codziennie powinien; ranionym znaleźć się w mieście wielu; tych znowu potrzeby wszelkie opatrywać musimy. Nad przepis nie wymagać nie wolno nikomu. Dziś przejeżdżał tędy Minister Talleyrand z M. guncyi pędząc do Berlina. Lord Morpeth nadzwyczajny poseł Brytanii w. u dworu Pruskiego, d. 27 przybywszy do Cuxhaven krótko bawił w porcie siadł w okręt, i odpłynął do Londynu. Był poseł Fryderyka 5 w Paryżu G. Knobelsdorf udał się do Hamburga.

DREZNO d. 1 listopada. W tej chwili wiadomość odbieramy, że nasz Elektor musiał nakoniec przystąpić do związku Reńskiego, i na wzór innych wielu Xiążąt wchodzących do przymierza, obowiązany jest dać znaczny korpus żołnierza Saskiego do Francuzkich obozów, których liczba jeszcze nie ogłoszona; to pewna, że działa nasze i kompanie artylerji, które po skończonej wojnie zostały w dobrym stanie, mają być użyte ku połowej potrzebie. Bawarskie i Wurtembergskie wojska ciągnąć nie przestały; straż ciągle utrzymują w bramach i zbrojowni; lecz przed pałacem Elektora stoi gwardya jego. Słychać, iż niedobytą położeniem swoim twierdza Koenigstein, żołnierza Bawarskiego przyjmie na załogę. Gdy cała prawie Saxonia podczas kampanii terazniejszej od wojskowych przechodów cierpiała wiele, nie bez pomocy rząd wiadomość odebrał, że gorzysta część kraju, od 2 lat głodem strapiiona, w okolicznościach dzisiejszych nieknięta prawie została.

HANNOWER d. 5 listopada. Nie wiemy co nas w przyszłości czeka; teraz przynajmniej od klęsk wojennych jesteśmy wolni; w całym Elektoracie żadnego żołnierza nie widać; obywatele sami straż utrzymują w miastach. Rząd Elektorski po wszystkich granicach pale wbić rozkazał z napisem; dzierżawy Hannowerskie; zdarzyło się znowu, że Francuzi do Scharfeld przyszedłszy kontrybucją nakazali, rozumiejąc że są w Pruskiej prowincyi; lecz gdy się inaczej przekonał komendant ustąpił natychmiast spokojnie, i mieszkańców za błąd przeprosił. Panujący Xiąże Brunświcki krótko chce bawić w Altonie; iak tylko mu polepszy się zdrowie, postanowił się w okręt i do Anglii żeglować. Do pomienionego miasta przybył zawczora Elektor Hesse Casselski, o którym powiadano mylnie, iż udał się do głównej kwatery Francuzkiej; ma przy sobie starszego syna; wkrótce obydwa pośpieszą do Sleswick. Elektorowa w stolicy swojej Cassel została.

WEYMAR d. 4 listopada. Panujący nasz Xiąże miał dotychczas wysoki stopień w armiach Pruskich; bawił dni kilkanaście w Eutin; lecz na usilną prozbę przywiązanego poddaństwa, opuściwszy służbę,

spodziewany tu jest wkrótce. Odiad X. Brunświckiego zasmucił poddanych jego; ten rycerz więcej niż 70 letni, oycem ich był prawdziwie. W mieście Brunświck Francuzi na załodze postawili 400 jazdy, 600 piechoty; żołnierza krajowego rozbroiono; Oficyerom zostawione szpady; leoz starszyzna za siebie i niższych Oficyerów dać słowo musiała, że służyć nie będą do końca wojny dzisiejszej.

BAMBERG d. 6 listopada. Ciężka artyllerya Francuzka z Ulm do Cronach przyprawiona została, z kąd rychło przejdzie do Saxonii; 1500 koni potrzebnych do niej kupiono w Cyrkule Frankońskim. Zamek Cronach odmienia się w twierdzę dość warowną, 600 ludzi tam codziennie pracuje. Spodziewamy się w naszych okolicach rychło widzieć nową dywizyę wojska Francuzkiego, która ze Włoch idzie, złożona z 10 t. Jeńce Pruscy małemi dywizyami ciągną do brzegów Renu; przez Gotha szło ich do 20 t. ranionym żołnierzom wozy dostarczać w drodze kazano. X. Solms Lich, którego dzierżawy mocą związku Reńskiego dostały się pod zwierzchnictwo domów Hesse Darmstadt i Nassau, pojechał z familią i kilka przyjaciółmi do Altony, mając odtąd czas naukom poświęcić.

CASSEL d. 5 listopada. Wojska Francuzkie opuszczają kraj Haski, pędząc do Saxonii, zostawiając jednak w miastach liczne załogi. Elektor, iak słyhać udał się do Danii; wraz po oddaleniu się jego widzieliśmy odmianę niespodzianą. Mortier wydał odezwę do mieszkańców; oświadczając, że przysłany jest na obięcie państwa, ponieważ iak mówi, nie było innego sposobu zachowania spokojności w tych stronach. Przypomina, że niegdy wojska Pruskie ciągnęły przez prowincye nasze; iż Elektor mając rangę Feld Marszałkowską w armiach Fryderyka 5. syn zaś jego Generalską podlegać musieli wyższej zwierzchności; udzielnosc Xiążęcia Niemieckiego na tym cierpieć musiała. Przrzeka nakoniec względ mieć na religię, ustawy narodowe, przywileje obywateli, karność żołnierską zachować, o polepszeniu losów naszych myśleć.

Po tej odezwie d. 1 daney wczora czytaliśmy drugą od G. La Grange wydaną, który Gubernatorem postanowiony przez Napoleona w kraju naszym, ponowiwszy obietnice wyżej wspomniane, radzi obywatelom, ażeby w zupełnej spokojności, handlu, rzemiosł, nauk, rolnictwa, domowych interesów pilnowali. Zaręcza, że od klęsk wojennych zostaną wolni, ulegając nowemu rządowi. Przepisuje nastętek: Wybierać dochody, oddawać sprawiedliwość imieniem rządu Francuzkiego; kraj rozbroić zupełnie; któkolwiek broń zatrzyma, będzie rozstrzelany; samym tylko Oficyerom Haskim, i osobom stanu cywilnego prawo mającym szpady zostawione. Sędziowie utrzymają się na urzędach dawniejsi bez odmiany na przyszłość, jeśli nie wykroczą; to samo rozumieć trzeba o wszystkich urzędnikach krajowych. Podatki terazniejsze każdy ma opłacać na przyszłość; wszystkie kassy do Hanau i Cassel przeniesione. Kto utai rzecz skardobową, stanąć musi przed sądem wojskowym; sam tylko rząd nowy chce zawiadywać wydatkami.

Na dopełnienie odmian już zrobionych w Elektoracie i jeszcze przygotowanych, G. La Grange rozkazał twierdze nasze w Hanau i Marburgu zburzyć natychmiast; magazyny wszelkie, broń, działa, amunicyę w zamkach i zbrojowniach znalezione przewozić do Moguncyi; wszystkie wojska Haskich regularne regimenta i milicyę rozbroić i rozwiązać.